

Sdělení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k postupu a stanoveným podmínkám pro udělování a odnímání schvalovacích doložek učebnicím a učebním textům a k zařazování učebnic a učebních textů do seznamu učebnic

č.j. 18519/2005-20

V Praze dne 12. října 2005

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“) vydává k postupu a stanoveným podmínkám pro udělování a odnímání schvalovacích doložek učebnicím a učebním textům (dále jen „učebnice“) a k zařazování učebnic do seznamu učebnic podle § 27 odst.1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) (dále jen „seznam“), kterým byla udělena schvalovací doložka, toto sdělení.

ČI. I.

Učebnice

- (1) Ministerstvo může udělit schvalovací doložku pouze učebnicím určeným k využití při vzdělávání dětí zařazených do přípravných tříd základní školy a při vzdělávání žáků ve školách poskytujících základní a střední vzdělávání (dále jen „žák“).
- (2) Za učebnice jsou považovány texty a grafické materiály ¹⁾, které
 - a) umožňují dosažení očekávaných výstupů vzdělávacích oborů ²⁾ vymezených rámcovými vzdělávacími programy nebo přínosu průřezových témat k rozvoji osobnosti žáka vymezených rámcovými vzdělávacími programy a směřují k dosažení klíčových kompetencí žáků.
 - b) bezprostředně doplňují učebnice uvedené v písmeně a), jsou pro kvalitu a efektivitu výuky nepostradatelné, zároveň jsou však takového charakteru, že nemohou být součástí učebnice podle písmena a).
- (3) Učebnice podle odstavce 2 písmena a) mohou být učebnice:
 - a) pro jeden nebo více vzdělávacích oborů,
 - b) pro jedno nebo více průřezových témat,
 - c) pro konkrétní předměty (včetně integrovaných) pro jeden nebo více ročníků, případně část ročníku.
- (4) Učebnice podle odstavce 2 písmena b) jsou především:
 - a) odborné tabulky užívané žáky při výuce,
 - b) pravidla českého pravopisu,
 - c) stručná mluvnice česká nebo jiná normativní mluvnice,
 - d) pracovní sešity tvořící jeden funkční celek s učebnicí,
 - e) školní zeměpisné a dějepisné atlasy,
 - f) pomůcky nahrazující běžné učebnice užívané při vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (např. pracovní listy).
- (5) Za ucelenou řadu učebnic ministerstvo považuje soubor učebnic splňující všechny následující charakteristiky:
 - a) je určen pro výuku jednoho nebo více vzdělávacích oborů,
 - b) je zpracován podle jednotné, předem dané koncepce,

¹⁾ i na jiném, než papírovém nosiči

²⁾ v případě rámcových vzdělávacích oborů pro střední odborné vzdělávání se jedná o vzdělávací okruhy

- c) umožňuje souvislé používání učebnic dané ucelené řady v průběhu celého studijního cyklu daného oboru vzdělání (všechny ročníky prvního stupně nebo druhého stupně základního vzdělávání, všechny ročníky nižšího stupně víceletého gymnázia, všechny ročníky středního vzdělávání),
 - d) umožňuje osvojení všech očekávaných výstupů vzdělávacího oboru (vzdělávacích oborů), pro který (které) je zpracována, v rámci studijního cyklu podle písm. c).
- (6) Přehled vzdělávacích oborů, pro které je schvalovací doložka udělována pouze uceleným řadám učebnic, je obsažen v příloze č. 6 tohoto sdělení.

Čl. II.

Ostatní texty a materiály

- (1) Ostatními texty a materiály, které nelze považovat za učebnice podle Čl. I., protože přímo nesouvisejí se vzdělávacími obory nebo průřezovými tématy, případně je jen volně doplňují, nebo mají charakter cvičebnic, a které je možno vytvářet v mnoha variantách, jsou například:
- a) pravopisná cvičení, diktáty a jazykové rozborů,
 - b) sbírky úloh (např. pro předměty matematika, chemie, fyzika),
 - c) pracovní sešity netvořící s učebnicí jeden funkční celek,
 - d) slovníky (dvojjazyčné nebo vícejazyčné, jazykové výkladové, oborové výkladové),
 - e) metodické příručky pro učitele,
 - f) manuály k výuce software (uživatelské příručky),
 - g) ostatní pomocné textové, obrazové nebo číslíkové materiály,
 - h) audiomateriály, videomateriály, audiovizuální materiály, multimediální programy pro PC.
- (2) Ostatním textům a materiálům se schvalovací doložka neuděluje.

Čl. III.

Proces udělení schvalovací doložky

- (1) Podnět k zahájení procesu udělení schvalovací doložky dává nakladatel tím, že prostřednictvím podatelny postoupí ministerstvu žádost o udělení schvalovací doložky učebnici.
- (2) K žádosti podle odstavce 1 přiloží nakladatel náležitosti uvedené v příloze č. 1 tohoto sdělení.
- (3) Ředitel odboru, který odpovídá podle platného Organizačního řádu ministerstva za obsah rámcového vzdělávacího programu, pro který je určena předložená učebnice, stanovuje tři recenzenty, a to se souhlasem náměstka skupiny regionálního školství. Recenzenti jsou stanovováni pouze ze seznamu recenzentů podle Čl. VIII. Dva recenzenti musí být odborníci z oboru a třetí recenzent musí být pedagog, který má zkušenosti s výukou ve vzdělávacím oboru, průřezovém tématu nebo předmětu, pro který je učebnice určena. Recenze musí být zpracována dle požadavků uvedených v příloze č. 5.
- (4) V případě učebnice zčásti přepracované, nebo v případě žádosti o prodloužení platnosti schvalovací doložky učebnici již jednou udělené, stanovuje ministerstvo jednoho recenzenta.
- (5) Veškerý kontakt s recenzenty zajišťuje ministerstvo.
- (6) Náklady za zpracování recenzních posudků nese ministerstvo.
- (7) Recenzní posudky k učebnici zašle ministerstvo nakladatelství ve lhůtě do 72 dnů. V případech, kdy je třeba hlubšího posouzení předloženého rukopisu nebo se jedná o rozsáhlý několikadilný soubor učebnic, bude ministerstvo o prodloužení termínu nakladatele včas informovat.
- (8) Pokud má ministerstvo k učebnici připomínky, které brání udělení schvalovací doložky, informuje o těchto připomínkách nakladatele písemně. Nakladatel pak písemně informuje ministerstvo o způsobu zapracování připomínek. Teprve poté může být rozhodnuto o udělení či neudělení schvalovací doložky.
- (9) Schvalovací doložku učebnici uděluje ředitel odboru ministerstva podle odstavce 3. Přehled odborů ministerstva podle jejich věcné příslušnosti je uveden v příloze č. 2 tohoto sdělení.

(10) Schvalovací doložka je udělována na dobu šesti let, ve výjimečných případech je možné udělit schvalovací doložku i na kratší dobu.

(11) Po vydání učebnice opatřené schvalovací doložkou zašle nakladatel do 30 dnů tomu odboru ministerstva, který schvalovací doložku udělil, čtyři výtisky učebnice³⁾ a údaj o ceně. Tento odbor zajistí kontrolu dodržení podmínek pro udělení schvalovací doložky učebnici a v případě, kdy nakladatel nedodržel schválenou podobu učebnice, bude učebnici schvalovací doložka odňata a tato skutečnost nakladateli písemně oznámena.

Pro lepší informovanost učitelů ministerstvo doporučuje, aby nakladatelství zaslalo jeden výtisk nové učebnice všem krajským pracovištím Národního institutu pro další vzdělávání.

(12) Nakladatel může požádat o prodloužení platnosti schvalovací doložky. O prodloužení platnosti schvalovací doložky lze požádat pouze v době platnosti vydané schvalovací doložky. Postup při prodloužení platnosti schvalovací doložky je obdobný jako při udělení nové schvalovací doložky.

(13) V případě udělení schvalovací doložky podle odstavce 4 zašle nakladatel odboru ministerstva, který schvalovací doložku udělil, vydání učebnice, v němž jsou zapracovány připomínky z řízení o prodloužení schvalovací doložky, nejpozději do ukončení platnosti nově udělené schvalovací doložky. V opačném případě již nelze žádat o další prodloužení platnosti schvalovací doložky.

(14) Jestliže schvalovací doložka nebyla udělena nebo podle odstavce 11 byla odňata, může nakladatel proti těmto rozhodnutím do 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí podat námitku, a to písemnou formou s věcným odůvodněním, proč námitku podává. O námitce rozhodne přímý nadřízený ředitel odboru, který rozhodoval o udělení nebo odnětí schvalovací doložky, do 60 dnů ode dne podání námítky.

(15) Na udělení schvalovací doložky není právní nárok. Udělení schvalovací doložky je ve výlučné kompetenci ministerstva.

Čl. IV.

Podmínky nutné k udělení schvalovací doložky

(1) Schvalovací doložka může být udělena učebnici, která:

a) respektuje Ústavu ČR a právní předpisy platné na území ČR; zejména respektuje základní práva a svobody, které se zaručují všem lidem bez rozdílu rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině a prosazuje rovné příležitosti mužů a žen,

b) je v souladu s příslušným rámcovým vzdělávacím programem, podporuje osvojování klíčových kompetencí a směřuje k dosahování očekávaných výstupů,

c) je zpracována na dostatečné odborné úrovni a ve shodě s efektivními didaktickými postupy vhodnými pro věk žáků, jimž je učebnice určena,

d) po jazykové a grafické stránce odpovídá věku žáků a specifikám daného vzdělávacího oboru nebo průřezového tématu.

(2) Podmínkou nutnou pro udělení schvalovací doložky jsou doporučující recenzní posudky vypracované recenzenty ze seznamu recenzentů podle osnovy pro vypracování posudku. Ministerstvo podle charakteru učebnice určí, která kritéria mohou být v recenzním posudku vypuštěna.

(3) V případě vzájemných rozporů zpracovaných recenzních posudků nebo při neakceptování závažných připomínek recenzentů rozhodne o dalším postupu (např. o vypracování dalšího rozhodujícího posudku od odborného ústavu, příslušné asociace nebo katedry vysoké školy) ředitel příslušného odboru ministerstva po projednání s náměstkem skupiny regionálního školství.

(4) Učebnicím z ucelené řady učebnic je udělována schvalovací doložka s podmínkou, že nakladatel vydá všechny učebnice této řady v takové časové návaznosti, která umožní souvislé používání učebnic z ucelené řady v průběhu studijního cyklu [podle Čl. I odst. 5 písm. c)]. Nesplnění této podmínky je důvodem pro odnětí schvalovací doložky.

³⁾ Po jednom výtisku obdrží - knihovna ministerstva, - odborný referent, který má v gesci příslušnou oblast vzdělávání a navrhl udělení schvalovací doložky, - NÚOV nebo VÚP, UIV - Národní pedagogická knihovna Komenského.

(5) Pracovnímu sešitu k učebnici lze udělit schvalovací doložku pouze v případě, že bude předložen současně se žádostí o udělení schvalovací doložky příslušné učebnici. Dodatečné udělování schvalovací doložky pracovnímu sešitu k učebnici, které již schvalovací doložka byla udělena, není možné. Schvalovací doložka bude udělena jen pracovním sešitům tvořícím jeden funkční celek s učebnicí. Toto ustanovení se netýká učebnic pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

(6) Učebnice musí obsahovat přehled klíčových kompetencí, k jejichž utváření a rozvíjení obsah učebnice přispívá, a seznam očekávaných výstupů vzdělávacího oboru nebo přínosů průřezového tématu, k jejichž dosažení u žáků směřuje. Klíčové kompetence a očekávané výstupy jsou stanovené příslušným rámcovým vzdělávacím programem.

(7) Doporučuje se zařazovat texty ve slovenském jazyce i dalších jazycích příbuzné jazykové oblasti do učebnic českého jazyka a literatury, případně i do dalších učebnic.

Čl. V.

Schvalovací doložka

(1) Nakladatel má povinnost uvést v nově vydané učebnici na rubové straně titulního listu doslovné znění platné schvalovací doložky, které obsahuje příloha č. 3 tohoto sdělení.

(2) Na vstupních stranách učebnice je nakladatel povinen uvést jména recenzentů, kteří učebnici doporučili udělit schvalovací doložku.

(3) V případě jiného než papírového nosiče uvede nakladatel údaje podle odst. 1 a 2 na obalu nosiče a v úvodu textu učebnice.

(4) Jakékoliv informace a doporučení o možném využití učebnice je možné uvádět pouze mimo text schvalovací doložky.

Čl. VI.

Evidence udělených schvalovacích doložek

(1) Průběžnou evidenci učebnic, kterým byla udělena schvalovací doložka, provádí ten odbor ministerstva, který příslušné schvalovací doložky udělil.

(2) Informaci o udělení schvalovací doložky průběžně zveřejňuje ve Věstníku MŠMT odbor ministerstva stanovený přímým nadřízeným tohoto odboru.

(3) Úplnou evidenci všech učebnic, kterým byla udělena schvalovací doložka, vede odbor ministerstva stanovený přímým nadřízeným tohoto odboru.

Čl. VII.

Seznam učebnic

(1) V seznamu jsou uváděny všechny učebnice s platnou schvalovací doložkou s údaji podle přílohy č. 4.

(2) Učebnice, kterým skončila platnost schvalovací doložky a u nichž nakladatel nepožádal o její prodloužení, jsou ze seznamu vyřazeny příslušným odborem ministerstva, který vede průběžnou evidenci učebnic podle Čl. VI odst. 1.

(3) Pro skončení platnosti schvalovací doložky je rozhodující den jejího udělení.

(4) Seznam učebnic určených k využití při vzdělávání dětí zařazených do přípravných tříd základních škol a při vzdělávání žáků ve školách poskytujících základní vzdělávání je zveřejňován dvakrát v roce ve Věstníku MŠMT. Zároveň jsou tyto seznamy včetně seznamu učebnic určených k využití při vzdělávání žáků ve školách poskytujících střední vzdělávání zveřejněny na internetové stránce ministerstva (www.msmt.cz).

Čl. VIII.

Seznam recenzentů

- (1) Do seznamu recenzentů jsou zařazováni odborníci v dané oblasti, kteří se těší obecnému uznání pro své odborné a pedagogické schopnosti a morální vlastnosti, mají odpovídající vzdělání a dostatečnou praxi v oboru.
- (2) Za sestavení a průběžné doplňování seznamu recenzentů odpovídá odbor ministerstva, který uděluje schvalovací doložky.
- (3) Seznam recenzentů je sestavován ve spolupráci s odbornými a vědeckými společnostmi, vysokými školami, profesními asociacemi s účastí vysokých škol (příloha č. 7), občanskými sdruženími, popř. jinými institucemi se vztahem k zaměření učebnice.
- (4) Návrhy na zařazení do seznamu recenzentů se podávají spolu s vyplněným a podepsaným evidenčním listem recenzenta (příloha č. 8).
- (5) O zařazení recenzenta rozhodne ředitel příslušného odboru ministerstva, který uděluje schvalovací doložky, a oznámí tuto skutečnost navrhovateli.
- (6) Recenzent může být vyřazen ze seznamu recenzentů:
 - a) na vlastní žádost,
 - b) pro opakované odmítnutí spolupráce s ministerstvem,
 - c) pro nedostatečnou kvalitu zpracovaného posudku,
 - d) pro zjevnou neobjektivnost zpracovaného posudku,
 - e) při průkazných stížnostech na obsahovou nebo didaktickou kvalitu textu učebnice, kterou potvrdil svým doporučujícím posudkem.
- (7) Recenzent je odpovědný za svá stanoviska uváděná v posudku a za jasně formulovaný závěr podle požadavků uvedených v příloze č. 5.

Čl. IX.

Odnětí schvalovací doložky

- (1) Ministerstvo má právo odejmout schvalovací doložku ve výjimečných a zdůvodněných případech.
- (2) Rozhodnutí o odnětí schvalovací doložky náleží přímému nadřízenému řediteli odboru ministerstva, který o udělení schvalovací doložky rozhodl.
- (3) Schvalovací doložku lze odejmout v případech:
 - a) nezaslal-li nakladatel do 30 dnů po vydání učebnice s udělenou schvalovací doložkou 4 výtisky učebnice opatřené schvalovací doložkou,
 - b) nevěnoval-li nakladatel výrobě učebnice náležitou péči, a vyrobená učebnice obsahuje množství tiskových chyb, prohřešků proti jazykové normě nebo jiných věcných či formálních nedostatků oproti podobě, která byla schválena,
 - c) objeví-li se ze strany pedagogické a ostatní veřejnosti oprávněné výhrady k učebnici.
- (4) Schvalovací doložku pro ucelenou řadu lze odejmout v případě, že nakladatel nedodržel časovou návaznost či koncepci ucelené řady učebnic, k jejímuž vydání se zavázal.
- (5) Nakladatel může proti rozhodnutí o odnětí schvalovací doložky podat do 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí námitku, a to písemnou formou s věcným odůvodněním, proč námitku podává. O námitce rozhodne přímý nadřízený ředitel odboru, který rozhodl o odnětí doložky, do 60 dnů ode dne podání námítky.
- (6) Rozhodnutí o odnětí schvalovací doložky uveřejní ministerstvo ve Věstníku MŠMT.
- (7) Při neoprávněném nebo chybném informování nakladatelem o udělení schvalovací doložky bude ve Věstníku MŠMT uveden nakladatel, název učebnice a správné znění schvalovací doložky nebo informace o neoprávněném uvádění schvalovací doložky.

Čl. X.

Přechodné ustanovení

- (1) Všechny dosud udělené schvalovací doložky zůstávají v platnosti po dobu, na kterou byly uděleny.
- (2) Pokud pro některé obory vzdělání nejsou vydány rámcové vzdělávací programy, považují se pro účely udělení schvalovací doložky za rámcové vzdělávací programy dosavadní vzdělávací programy.

Čl. XI.

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se Sdělení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k postupu při zařazování učebnic a učebních textů do seznamu učebnic vydávaného na základě § 40 odst.1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, č.j. 28996/2002-20.

Čl. XII.

Účinnost

Toto sdělení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2006.

PaedDr. Jaroslav Müllner v.r.
náměstek ministryně skupiny regionálního školství

Příloha č. 1

Náležitosti přiložené k žádosti o udělení schvalovací doložky učebnici

- (1) Rukopis učebnice nebo rukopisy ucelené řady učebnic nebo poslední vydání učebnice s uvedením jména autora, názvu učebnice, předmětu (případně vzdělávacího oboru, průřezového tématu), cílové skupiny žáků [např. ročníku(ů)], druhu školy, pro který je určena. Zpracování rukopisu musí být takové, aby bylo možno posoudit jeho grafickou úroveň - obrázky, náčrtky apod. Nakladatel je povinen k textu učebnic přiložit minimálně jednu dvoustranu v podobě, jakou bude učebnice mít (včetně textů, ikonického materiálu, orientačního aparátu apod.), a která je pro celkové zpracování učebnice a její strukturu charakteristická. Měřítko a barevné provedení tohoto vzoru musí odpovídat konečné podobě učebnice.
- (2) V učebnicích, ve kterých jsou texty dotýkající se duchovních i kulturních hodnot a tradic různých národností a kultur, musí být tato problematika v recenzních posudcích zohledněna a komentována. Dle obsahu těchto učebnic (jde zejména o vzdělávací obory Český jazyk a literatura, Člověk a jeho svět, Dějepis, Výchova k občanství, Zeměpis, Výchova ke zdraví) se doporučuje nakladateli konkrétní témata konzultovat např.: se školskou komisí České biskupské konference (Thákurova 3, 160 00 Praha 6), Židovskou obcí (Židovské muzeum, U Staré školy 1, 110 00 Praha 1), Ekumenickou radou církví (Donská 370/5, 10100 Praha 10 - Vršovice), Muzeem romské kultury (Bratislavská 67, 602 00 Brno), se specializovaným pracovištěm univerzitního typu problematiky týkající se islámu (např. Ústav Blízkého východu a Afriky, Celetná 20, 116 42 Praha 1), buddhismu apod., případně dalšími institucemi. Stanoviska těchto institucí musí zahrnovat jejich veškeré připomínky a musí být zaslány ministerstvu spolu s jasným vyjádřením nakladatelství (příp. autora), zda jednotlivé připomínky akceptuje či nikoliv (včetně zdůvodnění jejich nepřijetí). Výběr konkrétní instituce se doporučuje předem konzultovat s ministerstvem.
- (3) Údaje o formátu učebnice a hmotnosti, typu vazby, použitého papíru, obálky, nosiči apod.
- (4) Údaje o předpokládané ceně učebnice.
- (5) Prohlášení, kterým se nakladatel zavazuje, že na požádání ministerstva vydá polskou verzi, popř. verzi v jazyce jiné národnosti menšiny, případně v podobě pro potřeby přepisu hmatového písma pro zrakově postižené. Náklady spojené s přípravou vydání takovéto verze budou nakladateli hrazeny ze státních prostředků. V případě pravidelného kontaktu nakladatele s ministerstvem lze tento požadavek nahradit jednorázovým prohlášením.
- (6) Pokud je učebnice součástí ucelené řady učebnic, předkládá nakladatel popis koncepce ucelené řady učebnic s anotacemi (obsahem) jednotlivých dílů ucelené řady učebnic, aby bylo možné posoudit dodržení všech charakteristik ucelené řady učebnic podle Čl. I. odst. 5.
- (7) Ministerstvo doporučuje nakladatelství poskytnout recenzentům současně s učebnicí také metodickou příručku (pokud je zpracována).
- (8) Údaje a texty obsažené v bodech 1, 3, 4 a 6 poskytuje nakladatelství ve třech kopiích (pro recenzenty).

Příloha č. 2

Přehled odborů ministerstva podle jejich věcné příslušnosti při udělování schvalovací doložky učebnici

- (1) Pro základní vzdělávání - odbor 22, předškolního, základního a základního uměleckého vzdělávání.
- (2) Pro střední vzdělávání - odbor 23, středního a vyššího odborného vzdělávání.
- (3) Pro vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami - odbor 24, speciálního vzdělávání a institucionální výchovy.

Příloha č. 3

Texty schvalovacích doložek učebnic a ucelených řad učebnic

- (1) Text schvalovací doložky učebnici, která není součástí ucelené řady učebnic, zní:

”Schválilo MŠMT čj. dne k zařazení do seznamu učebnic pro přípravnou třídu základní školy/základní vzdělávání/střední vzdělávání pro vzdělávací obor/vzdělávací okruh/průřezové téma/předmět s dobou platnosti let.”

(2) Text schvalovací doložky ucelené řadě učebnic nebo učebnici, která je součástí ucelené řady učebnic, zní:

”Schválilo MŠMT čj. dne k zařazení do seznamu učebnic pro základní/střední vzdělávání jako součást ucelené řady učebnic pro vzdělávací obor/vzdělávací okruh/předmět..... s dobou platnosti let.”

Příloha č. 4

Údaje o učebnici uvedené v seznamu učebnic

V seznamu učebnic jsou o učebnici uvedeny následující údaje:

- a) jméno autora,
- b) název učebnice,
- c) pro který vzdělávací obor, vzdělávací okruh, průřezové téma, předmět (případně cílovou skupinu žáků - ročník nebo stupeň) je učebnice určena,
- d) pořadí vydání (rok dotisku), kterému byla doložka udělena,
- e) název nakladatelství,
- f) doba platnosti schvalovací doložky,
- g) je-li součástí ucelené řady,
- h) číslo jednacím spisu, kterým byla doložka udělena,
- i) datum udělení schvalovací doložky,
- j) cena učebnice sdělená nakladatelem,
- k) nosič učebnice.

Příloha č. 5 - Posouzení učebnice podle stanovených kritérií

Údaje o učebnici a recenzentovi/recenzentce	
Název učebnice	
Autor/ka učebnice	
Nakladatelství	
Určeno pro rámcový vzdělávací program pro vzdělávání	
Vzdělávací obor/vzdělávací okruh/průřezové téma/předmět	
Cílová skupina (např. ročník)	
Jméno a příjmení recenzenta/recenzentky	

Kritérium	Hodnocení recenzentem/recenzentkou
-----------	------------------------------------

1. Celkový soulad učebnice s obecnými a kurikulárními dokumenty a rámcovými vzdělávacími programy				
Poznámka: 1) Platné kurikulární dokumenty a rámcové vzdělávací programy jsou zveřejněny na internetové stránce MŠMT (www.msmt.cz). 2) Učebnice musí být zcela v souladu s uvedenými dokumenty, pokud je soulad jen částečný, označte stupeň NE.				
Stupnice hodnocení Recenzent/recenzentka uvede hodnocení pro každé kritérium. Pokud některé kritérium není ohodnoceno stupněm Ano, je hodnocení konkrétně odůvodněno v části 8.	Ano – je v plném souladu Ne – není v souladu (označte křížkem)			
1.1. Soulad s Ústavou a zákony ČR (zejména rovnost pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství).	Ano	☐	Ne	☐
1.2. Soulad s rámcovým vzdělávacím programem.	Ano	☐	Ne	☐
1.3. Soulad s klíčovými kompetencemi, vzdělávacími cíli a očekávanými výstupy vzdělávacího oboru rámcového vzdělávacího programu (u průřezového tématu soulad s přínosem průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka).	Ano	☐	Ne	☐
1.4. Soulad se Společným evropským referenčním rámcem (pouze pro učebnice cizích jazyků).	Ano	☐	Ne	☐

1.5. Soulad s výchovou směřující k:					
a) toleranci (včetně schopnosti rozpoznat její meze) a k vytvoření plurality názorů (podložených vědeckým poznáním).	Ano	☐		Ne	☐
b) k demokracii, k pozitivní hodnotové orientaci, k osobní odpovědnosti jedince,	Ano	☐		Ne	☐
c) uplatňování principu rovných příležitostí mužů a žen (učebnice neobsahuje stereotypní přístupy ve vztahu k pohlavím a vytváří předpoklady k rovnocennému formování obou pohlaví)	Ano	☐		Ne	☐
d) k porozumění textu, využití a kritickému vyhodnocení zdrojů informací a k obraně před manipulací,	Ano	☐		Ne	☐
1.6. Učebnice neobsahuje nepravdivé nebo netolerantní názory a xenofobní postoje k různým národům a národnostem, k náboženstvím a církvím, případně k jiným společenským a kulturním organizacím, ani k jejich duchovním a kulturním hodnotám	Ano	☐		Ne	☐
1.7. Učebnice neobsahuje texty a grafické materiály, které vedou k vytváření negativních stereotypů a zjednodušených zobecnění o konkrétních sociálních skupinách, národech, národnostech, rasách, pohlaví atp.	Ano	☐		Ne	☐

2. Odborná správnost obsahu učebnice		
Stupnice hodnocení	0 – obsahuje hrubé chyby 1 – obsahuje časté drobné chyby, nejasná vyjádření 2 – obsahuje jednotlivé drobné chyby, nejasná vyjádření 3 – neobsahuje chyby	
Recenzent/recenzentka uvede počet bodů pro každé kritérium. Pokud některé kritérium není ohodnoceno plným počtem bodů, je výčet chyb uveden v části 8.		
2.1. Odborná správnost textové složky učebnice (soulad podávaných informací se stavem poznání v příslušných vědeckých oborech).		Celkem pro 2. oblast: <input style="width: 40px; height: 20px; border: 1px solid black;" type="text"/> Minimum: 12
2.2. Odborná správnost grafické složky učebnice.		
2.3. Jazyková kultura textu učebnice podle pravidel českého pravopisu.		
2.4. Komplexnost výkladu daného tématu. Učebnice obsahuje všechny informace podstatné pro komplexní/ ucelený výklad daného tématu s ohledem na dosaženou úroveň kompetence nebo očekávaného výstupu cílové skupiny žáků.		

3. Přiměřenost učebnice věku a dosaženým kompetencím žáků		
Stupnice hodnocení	0 – zcela nepřiměřené 1 – z větší části nepřiměřené 2 – z větší části přiměřené 3 – zcela přiměřené	
Recenzent/recenzentka uvede počet bodů pro každé kritérium. Pokud některé kritérium není ohodnoceno plným počtem bodů, je hodnocení odůvodněno v části 8.		
3.1. Obtížnost textu (např. přiměřenost a četnost užití odborných, faktografických a numerických pojmů, jmen a názvů, délka vět, apod.).		Celkem pro 3. oblast:

3.2. Přiměřenost grafické složky učebnice (ilustrace, grafy, ...).		☐ Minimum: 8
3.3. Technické zpracování učebnice (zejm. velikost a typ písma, šířka řádků, typ a odolnost vazby, hmotnost, použitý papír – ekologické hledisko).		

4. Metodické a didaktické zpracování učebnice		
Stupnice hodnocení	0 – nenaplnuje kritérium 1 – obsahuje jednotlivé prvky 2 – směřuje k naplnění kritéria 3 – optimálně naplnuje kritérium	
Recenzent/recenzentka uvede počet bodů pro každé kritérium. Pokud některé kritérium není ohodnoceno plným počtem bodů, je hodnocení odůvodněno v části 8.		
4.1. Vyváženost základních poznatků a činností (výkladové texty, pokusy, otázky a úlohy, cvičení, shrnutí aj.) a doplňujících informací.		Celkem pro 4. oblast: ☐ Minimum: 15
4.2. Provázanost výkladového textu s ostatními strukturními prvky učebnice verbálního i neverbálního typu.		
4.3. Vhodnost a použitelnost zařazených poznatků a činností z hlediska klíčových kompetencí a očekávaných výstupů.		
4.4. Motivační úroveň textové části učebnice.		
4.5. Motivační úroveň obrazové části učebnice.		
4.6. Podpora samostatné aktivity a tvořivosti žáka (prvky problémového učení).		
4.7. Uplatnění mezipředmětových vztahů.		
4.8. Naplňování klíčových kompetencí a očekávaných výstupů.		
4.9. Uplatňování průřezových témat.		
4.10. Různorodost příkladů a ilustrativních textů, které obsahují i různé úhly pohledu na každodenní zkušenosti sociálních skupin žáků, ras, národů, pohlaví atp.		

Didaktická vybavenost učebnice (části 5 - 7)
<p>V 5. - 7. části se sleduje pouze fakt, zda je v učebnici příslušná komponenta zastoupena, nehodnotí se četnost výskytu komponent. Pro posouzení didaktické kvality jednotlivých komponent učebnice je určena část 8. (Pokud recenzent/recenzentka v části 5 až 7 považuje neuvedení konkrétní komponenty nebo kvalitu či četnost jejího uvedení za snižující pro kvalitu učebnice, uvede v části 8 konkrétní hodnocení a další návrhy/připomínky k dané komponentě.)</p> <p>U učebnic pro některé předměty a některé ročníky není výskyt některé komponenty relevantní popř. by měl jen formální význam. Při hodnocení je proto třeba brát ohled na skutečnost, zda učebnice může danou komponentu vzhledem ke svému určení obsahovat. V takovém případě uveďte stupeň hodnocení „N“.</p> <p>V souhrnu pro každou oblast 5 – 7 se uvede celkový počet výskytů každého hodnocení (0, 1, N) v dané oblasti.</p>

5. Zastoupení komponent aparátu prezentace učiva	
Stupnice hodnocení	0 – neobsahuje komponentu 1 – obsahuje komponentu N – není hodnoceno

5.1. výkladový text prostý		Souhrn pro 5. oblast: 0 ☐ 1 ☐ N ☐
5.2. výkladový text zpřehledněný (přehledová schémata, tabulky a jiné k výkladu učiva)		
5.3. shrnutí učiva k celému ročníku (učebnici)		
5.4. shrnutí učiva k tématům (kapitolám, lekcím)		
5.5. shrnutí učiva k předchozímu ročníku (učebnici)		
5.6. doplňující texty (dokumentační materiál, citace z pramenů, statistické tabulky, aj.)		
5.7. poznámky a vysvětlivky		
5.8. podtexty k vyobrazením		
5.9. slovníčky pojmů, cizích slov aj. (s vysvětlením)		
5.10. umělecká ilustrace		
5.11. nauková ilustrace (schématické kresby, modely aj.)		
5.12. fotografie		
5.13. mapy, kartogramy, plánky, grafy, diagramy aj.		
5.14. obrazová prezentace barevná (plnobarevný tisk)		

6. Zastoupení komponent aparátu řídicí učení		
Stupnice hodnocení	0 – neobsahuje komponentu 1 – obsahuje komponentu N – není hodnoceno	
6.1. předmluva pro žáky (úvod do předmětu, průřezového tématu, ročníku, učebnice) obsahující přístup, plány a cíle autora/nakladatelství.		Souhrn pro 6. oblast: 0 ☐ 1 ☐ N ☐
6.2. návod k práci s učebnicí		
6.3. podněty k zamyšlení, otázky aj. před celkovým učivem ročníku, učebnice		
6.4. podněty k zamyšlení, otázky aj. před nebo v průběhu lekcí, témat		
6.5. odlišení úrovní učiva (základní – rozšiřující, povinné – nepovinné apod.)		
6.6. otázky a úkoly za témata, lekcemi		
6.7. otázky a úkoly k celému ročníku, učebnici (opakování)		
6.8. otázky a úkoly k předchozímu ročníku, učebnici (opakování)		
6.9. instrukce k úkolům komplexnější povahy (návod k pokusům, laboratorním pracím, pozorováním aj.)		
6.10. náměty pro mimoškolní činnosti s využitím učiva (aplikace)		
6.11. explicitní vyjádření cílů výuky pro žáky		

6.12. prostředky a/nebo instrukce k sebehodnocení pro žáky (testy a jiné způsoby hodnocení výsledků učení)	
6.13. výsledky úkolů a cvičení (správná řešení, správné odpovědi apod.)	
6.14. odkazy na jiné zdroje informací (bibliografie, doporučená literatura, internetové odkazy aj.)	
6.15. grafické symboly vyznačující určité části textu (poučky, pravidla, úkoly, cvičení aj.)	
6.16. užití zvláštní barvy pro určité části verbálního textu	
6.17. užití vyznačovacího písma (tučné písmo, kurzíva aj.) pro určité části verbálního textu	
6.18. využití přední nebo zadní obálky (předsádky) pro schémata, tabulky aj.	

7. Zastoupení komponent aparátu orientačního		
Stupnice hodnocení	0 – neobsahuje komponentu 1 – obsahuje komponentu N – není hodnoceno	
7.1. obsah učebnice		Souhrn pro 7. oblast: 0 ☐ 1 ☐ N ☐
7.2. členění učebnice na tematické bloky, kapitoly, lekce		
7.3. rejstřík (věcný, jmenný, smíšený)		

8. Slovní komentář k jednotlivým oblastem kritérií, další odborná vyjádření recenzenta/recenzentky

(recenzent/recenzentka doplní další řádky a stránky podle potřeby)

U konkrétních připomínek a návrhů na úpravy recenzent/recenzentka uvede, zda jde o připomínku ke zvážení či zda je připomínku nutno akceptovat. Připomínky je třeba formulovat dostatečně konkrétně, aby autor/ka učebnice mohl/a na připomínku konkrétně reagovat (včetně např. čísla stránky, odstavce, názvu kapitoly).

V učebnicích, ve kterých jsou texty dotýkající se duchovních i kulturních hodnot a tradic různých národností a kultur, musí být tato problematika v recenzních posudcích zohledněna a komentována, stejně jako vyjádření recenzentů k aktuálním společenskovědním tématům.

Pokud recenzent/recenzentka uvede v části 1 až 4, že učebnice některé kritérium nespĺňuje nebo jeho naplnění neohodnotí plným počtem bodů, uvede v této části konkrétní zdůvodnění použitého hodnocení.

Pokud recenzent/recenzentka v části 5 až 7 považuje neuvedení konkrétní komponenty nebo kvalitu či četnost jejího uvedení za snižující pro kvalitu učebnice, uvede v této části konkrétní hodnocení a další návrhy/ připomínky k dané komponentě.

9. Souhrnné vyjádření k udělení schvalovací doložky

(recenzent/recenzentka označí pouze jednu variantu)

☐	☐	doporučuje bez připomínek
☐	☐	doporučuje s připomínkami uvedenými v části 8
☐	☐	nedoporučuje a navrhuje přepracovat podle připomínek uvedených v části 8

Prohlášení recenzenta/recenzentky

Prohlašuji, že

- 1) jsem byl/a zadavatelem seznámen/a s úplným a platným zněním Sdělení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k postupu a stanoveným podmínkám pro udělování a odnímání schvalovacích doložek učebnicím a učebním textům a k zařazování učebnic a učebních textů do seznamu učebnic vydávaného MŠMT, čj. 18519/2005-20,
- 2) nejsem v pracovně právním vztahu k nakladateli ani k autorům recenzované učebnice;
- 3) nejsem podjatý/á vůči autorům recenzované učebnice a nakladateli;
- 4) recenzi jsem zpracoval/a výhradně na základě objektivních kritérií.

Beru na vědomí, že recenze může být zveřejněna či zaslána jinému posuzovateli jako dílčí podklad k dalšímu posouzení učebnice podle potřeb ministerstva.

Recenze byla zpracována dne
Podpis recenzenta/recenzentky

Příloha č. 6

Přehled vzdělávacích oborů základního vzdělávání, pro které je schvalovací doložka ministerstva udělována pouze v případě, je-li učebnice součástí ucelené řady učebnic

V níže uvedených vzdělávacích oborech rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání je učebnicím udělována schvalovací doložka pouze tehdy, je-li učebnice součástí ucelené řady:

Český jazyk a literatura, 1. - 5. ročník,	Chemie,
Český jazyk a literatura, 6. - 9. ročník,	Fyzika,
Matematika a její aplikace, 1. - 5. ročník,	Přírodopis,
Matematika a její aplikace, 6. - 9. ročník,	Zeměpis,
Cizí jazyk,	Dějepis,
Člověk a jeho svět,	Výchova k občanství.

Příloha č. 7

Přehled některých profesních asociací s účastí vysokých škol nebo jejich pracovníků

- Asociace AVAMET
- Asociace děkanů pedagogických fakult ČR
- Asociace děkanů ekonomických fakult ČR
- Asociace děkanů evropských lékařských fakult v ČR
- Asociace českých daltonských škol (učitelé chemie)
- Asociace evropských sinologů
- Asociace evropských stavebních fakult
- Asociace Gallica
- Asociace inovačního podnikání
- Asociace knihovníků a informačních pracovníků
- Asociace petrolejářského průmyslu a obchodu
- Asociace pro mezinárodní otázky
- Asociace pro rozvoj intermodálních přeprav
- Asociace předškolní výchovy
- Asociace strojních inženýrů
- Asociace školní psychologie
- Asociace školních sportovních klubů ČR
- Asociace technických diagnostiků ČR
- Asociace učitelů dějepisu ČR
- Asociace učitelů angličtiny ČR
- Asociace učitelů španělštiny
- Asociace učitelů němčiny
- Asociace učitelů klasických jazyků ALFA
- Asociace univerzit třetího věku
- Asociace veřejné ekonomie
- Asociace vysokoškolských knihoven ČR
- Asociace výtvarných pedagogů
- Asociace vzdělavatelů sociální práce
- Česká asociace anglistů
- Česká asociace distančního univerzitního vzdělávání
- Česká asociace franchisingu
- Česká asociace hodnotového inženýrství
- Česká asociace hydrogeologů
- Česká asociace inženýrských geologů
- Česká asociace pedagogického výzkumu
- Česká asociace pro evropská studia
- Česká asociace pro geoinformace
- Česká logistická asociace
- Českomoravská elektrotechnická asociace
- Český olympijský výbor
- Český výbor Světové organizace pro předškolní výchovu – OMEP
- Elektrotechnická asociace ČR
- Evropská asociace neurochirurgických společností
- Evropská asociace pro veterinární vzdělávání
- Evropská asociace univerzit
- Evropská univerzitní asociace – EUA
- Jednota českých matematiků a fyziků
- Jazykovědné sdružení ČR
- Konference děkanů českých a slovenských právnických fakult
- Logopedická společnost Miloše Sováka
- Mezinárodní asociace univerzit
- Mezinárodní asociace učitelů angličtiny
- Psychopedická společnost
- Sdružení pro výchovu k občanství a demokracii
- Sdružení učitelů francouzštiny
- Somatopedická společnost
- Společnost polských učitelů v ČR
- Spolek germanistů a učitelů němčiny-SGUN
- Světová asociace teoretických organických chemiků

Příloha č. 8

Evidenční list recenzenta/recenzentky MŠMT	
Jméno a příjmení (včetně titulů):	
Adresa pracoviště:	*)
Pracovní zařazení:	
telefon:	
fax, e-mail:	
Adresa bydliště:	*)
telefon, e-mail:	
Recenzent/recenzentka je ochoten posuzovat učebnice pro:	
druh školy:	
stupeň školy:	
vzdělávací obor, průřezové téma:	
další specializace	

*) Křížkem označte adresu, na kterou si přejete zasílat rukopisy a ostatní korespondenci.

Odbornost recenzenta/recenzentky:

(stručná profesní charakteristika, specializace v oboru)

Publikační a recenzní činnost v oboru (uved'te také učebnice):

Datum:

Souhlasím se zveřejněním jména a příjmení pro účely recenzní činnosti. Recenzní posudek je zasílán nakladatelům s těmito údaji.

Podpis recenzenta/recenzentky: